

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

NGUYỄN THANH VÂN

**GIẢI PHÁP HOÀN THIỆN CÔNG TÁC
THU BẢO HIỂM XÃ HỘI BẮT BUỘC TRÊN
ĐỊA BÀN TỈNH BẮC NINH**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ
CHUYÊN NGÀNH: QUẢN LÝ KINH TẾ

THÁI NGUYÊN - 2012

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

NGUYỄN THANH VÂN

**GIẢI PHÁP HOÀN THIỆN CÔNG TÁC
THU BẢO HIỂM XÃ HỘI BẮT BUỘC TRÊN
ĐỊA BÀN TỈNH BẮC NINH**

Chuyên ngành: QUẢN LÝ KINH TẾ
Mã số: 60.34.04.10

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học: TS. NGUYỄN VĂN THỰC

THÁI NGUYÊN - 2012

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là đề tài nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu được sử dụng trong luận văn là trung thực, có nguồn gốc rõ ràng. Các kết quả nghiên cứu trong luận văn được tập hợp tại cơ quan Bảo hiểm xã hội tỉnh Bắc Ninh và chưa từng được ai nghiên cứu và công bố trong bất cứ công trình khoa học nào.

Người cam đoan

Nguyễn Thanh Vân

LỜI CẢM ƠN

Trong quá trình thực hiện đề tài "*Giải pháp nhằm hoàn thiện công tác thu bảo hiểm xã hội bắt buộc trên địa bàn tỉnh Bắc Ninh*" tôi đã nhận được sự quan tâm giúp đỡ của các thầy, cô giáo Khoa đào tạo sau đại học, Trường Đại học kinh tế và quản trị kinh doanh - Đại học Thái Nguyên; Ban Giám đốc, cán bộ cơ quan BHXH tỉnh Bắc Ninh, Cục Thống kê Bắc Ninh, Sở Kế hoạch và Đầu tư Bắc Ninh và các doanh nghiệp..... Đặc biệt là sự tận tình hướng dẫn của TS. Nguyễn Văn Thực; sự ủng hộ, động viên của gia đình và bè bạn.

Tôi xin chân thành cảm ơn sự giúp đỡ của các thầy cô giáo, các quý cơ quan, gia đình, bạn bè và đồng nghiệp. Sự giúp đỡ này đã cổ vũ và giúp tôi nhận thức, làm sáng tỏ thêm cả lý luận và thực tiễn về lĩnh vực mà luận văn nghiên cứu.

Luận văn là quá trình nghiên cứu công phu, sự làm việc khoa học và nghiêm túc của bản thân, song do khả năng và trình độ có hạn nên không thể tránh khỏi những khiếm khuyết nhất định.

Tôi mong nhận được sự quan tâm, đóng góp ý kiến của các thầy, cô giáo và những độc giả quan tâm đến đề tài này.

Tác giả

Nguyễn Thanh Vân

MỤC LỤC

Trang phụ bìa	
Lời cam đoan.....	i
Lời cảm ơn	ii
Mục lục.....	iii
Danh mục các chữ viết tắt	vi
Danh mục các bảng	vii
Danh mục các hình.....	viii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu của đề tài	2
3. Đối tượng nghiên cứu và phạm vi nghiên cứu.....	2
4. Những đóng góp khoa học và ý nghĩa của luận văn	3
5. Kết cấu của luận văn	3
Chương 1. MỘT SỐ VẤN ĐỀ CƠ BẢN VỀ BẢO HIỂM XÃ HỘI	
VÀ QUẢN LÝ THU BẢO HIỂM XÃ HỘI BẮT BUỘC	4
1.1. Khái niệm, bản chất, vai trò của BHXH	4
1.1.1. Khái niệm và bản chất của BHXH	4
1.1.2. Vai trò của bảo hiểm xã hội.....	8
1.2. Quản lý Thu BHXH bắt buộc	9
1.2.1. Khái niệm quản lý thu BHXH bắt buộc	9
1.2.2. Mục đích và nguyên tắc quản lý thu bảo hiểm xã hội bắt buộc	10
1.2.3. Các quy định hiện hành về thu bảo hiểm xã hội bắt buộc.....	11
1.2.4. Nội dung quản lý thu bảo hiểm xã hội bắt buộc.....	12
1.3. Kinh nghiệm quản lý thu của một số nước trên thế giới về BHXH	
và bài học cho Bắc Ninh	20
1.3.1. Kinh nghiệm một số nước trên thế giới.....	20
1.3.2. Một số bài học kinh nghiệm rút ra về quản lý thu BHXH.....	23

Chương 2. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	25
2.1. Các câu hỏi nghiên cứu của đề tài.....	25
2.2. Phương pháp nghiên cứu.....	25
2.2.1. Phương pháp duy vật biện chứng và duy vật lịch sử.....	25
2.2.2. Phương pháp so sánh.....	25
2.2.3. Phương pháp chuyên gia.....	25
2.2.4. Phương pháp điều tra thu thập thông tin, số liệu.....	26
2.2.5. Phương pháp tổng hợp và phân tích số liệu.....	28
2.3. Hệ thống các chỉ tiêu nghiên cứu.....	33
2.3.1. Các chỉ tiêu tuyệt đối.....	33
2.3.2. Các chỉ tiêu tương đối.....	34
Chương 3. THỰC TRẠNG QUẢN LÝ THU BẢO HIỂM XÃ HỘI	37
3.1. Một vài nét về BHXH tỉnh Bắc Ninh.....	37
3.2. Đặc điểm quản lý Thu BHXH trên địa bàn tỉnh Bắc Ninh.....	38
3.2.1. Đặc điểm tự nhiên - kinh tế - xã hội tỉnh Bắc Ninh ảnh hưởng đến quản lý thu bảo hiểm xã hội.....	38
3.2.2. Những thuận lợi và khó khăn trong công tác quản lý thu tại tỉnh Bắc Ninh.....	39
3.3. Thực trạng quản lý Thu BHXH bắt buộc ở tỉnh Bắc Ninh.....	41
3.3.1. Quản lý, mở rộng đối tượng tham gia BHXH.....	41
3.3.2. Quản lý số tiền thu bảo hiểm xã hội.....	50
3.3.3. Vấn đề nợ đọng và trốn đóng BHXH ở tỉnh Bắc Ninh.....	55
3.3.4. Thanh tra, kiểm tra về quản lý thu bảo hiểm xã hội.....	63
3.4. Đánh giá về thực trạng quản lý Thu BHXH ở tỉnh Bắc Ninh giai đoạn 2007-2011.....	65
3.4.1. Những mặt đạt được.....	65
3.4.2. Các nhân tố ảnh hưởng đến quản lý thu bảo hiểm xã hội	

64

3.4.3. Những mặt còn hạn chế và những nguyên nhân 71

Chương 4. GIẢI PHÁP HOÀN THIỆN QUẢN LÝ THU BẢO HIỂM**XÃ HỘI BẮT BUỘC TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH BẮC NINH 74**4.1. Phương hướng hoàn thiện quản lý thu BHXH bắt buộc trên địa bàn
tỉnh Bắc Ninh 744.2. Một số mục tiêu phấn đấu cụ thể về thu BHXH bắt buộc ở tỉnh Bắc
Ninh đến năm 2015 75

4.3. Các giải pháp hoàn thiện quản lý thu BHXH bắt buộc ở tỉnh Bắc Ninh..... 75

4.3.1. Mở rộng, phát triển đối tượng tham gia BHXH bắt buộc..... 75

4.3.2. Tăng cường quan hệ công chúng vào hoạt động BHXH; xây dựng
và phát triển thương hiệu BHXH tỉnh Bắc Ninh 76

4.3.3. Tăng cường công tác thanh tra, kiểm tra, giám sát 80

4.3.4. Phối hợp với các cấp, các ngành, giữa các bộ phận trong hệ thống thu
BHXH; đẩy mạnh công tác đôn đốc thu và quản lý tiền thu BHXH 84

4.3.5. Hạn chế tình trạng nợ đọng, trốn đóng BHXH..... 87

4.3.6. Nuôi dưỡng nguồn thu bảo hiểm xã hội 89

4.4. Đề xuất, kiến nghị 90

4.4.1. Kiến nghị với Chính phủ..... 90

4.4.2. Kiến nghị với Bảo hiểm xã hội Việt Nam 92

4.4.3. Kiến nghị với Ủy ban nhân dân tỉnh Bắc Ninh..... 92

4.4.4. Kiến nghị đối với tổ chức công đoàn..... 93

KẾT LUẬN 94**PHỤ LỤC**

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

ASXH	An sinh xã hội
BHXH	Bảo hiểm xã hội
BHXH huyện	Bảo hiểm xã hội huyện, thị xã, thành phố
BHYT	Bảo hiểm y tế
CB,CC,VC	Cán bộ, công chức, viên chức
CHLB	Cộng hoà Liên Bang
DN	Doanh nghiệp
HCSN	Hành chính sự nghiệp
HĐLĐ	Hợp đồng lao động
ILO	Tổ chức Lao động quốc tế
KCN	Khu công nghiệp
NLĐ	Người lao động
NQD	Ngoài quốc doanh
NSDLĐ	Người sử dụng lao động
UBND	Ủy ban nhân dân
BHTN	Bảo hiểm thất nghiệp

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 2.1. Cơ cấu mẫu điều tra.....	27
Bảng 2.2. Định nghĩa các biến được sử dụng trong mô hình probit ...	32
Bảng 3.1: Đối tượng tham gia BHXH của tỉnh Bắc Ninh (2007-2011).....	42
Bảng 3.2: Số đơn vị tham gia BHXH theo khối quản lý	43
Bảng 3.3: Số lao động tham gia BHXH theo khối quản lý.....	43
Bảng 3.4: Kết quả rà soát đối tượng tham gia BHXH bắt buộc năm 2011.....	47
Bảng 3.5: Kết quả kiểm tra việc chấp hành pháp luật BHXH ở một số doanh nghiệp.....	48
Bảng 3.6: Số tiền thu BHXH của tỉnh Bắc Ninh (2007-2011)	51
Bảng 3.7: Kết quả thu BHXH theo loại hình DN, tổ chức	52
Bảng 3.8. Tình hình nợ đọng BHXH của tỉnh Bắc Ninh (2007 -2011).....	55
Bảng 3.9: Số đơn vị nợ BHXH theo loại hình DN, tổ chức	56
Bảng 3.10: Số tiền nợ BHXH phân theo DN (2007-2011).....	58
Bảng 3.11: Tỷ trọng số tiền nợ BHXH theo DN, tổ chức (2007-2011)	60
Bảng 3.12: Số DN trốn đóng BHXH ở Bắc Ninh.....	61
Bảng 3.13: Số tiền trốn đóng BHXH trên địa bàn Bắc Ninh.....	62
Bảng 3.14: Lao động trốn đóng BHXH trên địa bàn Bắc Ninh.....	63
Bảng 3.15: Tình hình giải quyết đơn thư khiếu nại, tố cáo về BHXH	64
Bảng 3.16: Ảnh hưởng của các nhân tố đến quyết định tham gia BHXH của các DN điều tra.....	66
Bảng 4.1: Một số chỉ tiêu phân đầu cụ thể về thu BHXH bắt buộc đến năm 2015.....	75

DANH MỤC CÁC HÌNH

Hình 1.1: Nội dung quản lý thu BHXH theo mô hình chuỗi giá trị.....	13
Hình 1.2: Phân tích sơ đồ "Quy trình thực hiện thu BHXH, BHYT, BHTN"	17
Hình 3.1: Sơ đồ tổ chức bộ máy BHXH tỉnh Bắc Ninh.....	38
Hình 3.2: Số thu BHXH của Bắc Ninh giai đoạn 2007-2011	51
Hình 3.3: Số nợ tiền BHXH ở tỉnh Bắc Ninh (2007-2011)	56
Hình 3.4: Tỷ lệ nợ BHXH của DN Nhà nước và DN NQD (2007-2011).....	61